

6

INFORMACE O CHARTĚ 77

ČERVENEC 1983

Dokument Charty 77 č. 25 - Přehled materiálů Charty 77 vydaných za I. pololetí 1983	1
" č. 26 - Situace v Severočeském kraji	2
" č. 27 - Telegram okresnímu soudu Česká Lípa	7
" č. 28 - Dopis FS a Nejvyššímu soudu ČSSR o porušení § 199 tr.ř.	8
" č. 29 - Dopis do franc. Larzacu	8
Sdělení VONS č. 329 - Propuštění Fr. Lizny	9
č. 330 - Soud s Ladislavem Lisem	9
č. 331 - Odsouzení františkánských kněží	9
č. 332 - Ladislav Lis odsouzen	9
č. 333 - Policejní akce v Přelouči	10
č. 334 - Propuštění pěti františkánů na svobodu ..	10
č. 335 - Zatčení katolického kněze P. Stefana Podolinského	10
č. 336 - Trestní stíhání proti ing. A. Dobnerovi ..	10
Ladislav Lis	11
Projev kardinála Františka Tomáška na Světovém shromáždění za mír a život, proti jaderné válce 24. června 1983	12
Marie Růt Křížková: Když odchází básník - k úmrtí básníka Lad. Dvořáka	13

Dokument Charty 77 č. 25 - Přehled vydaných materiálů Charty 77
za I. pololetí 1983

- 1/83 9.1.83 Informace o zatčení L. Lise, zveřejnění rozhodnutí zbývajících mluvčích R. Palouše a A. Marvanové setrvat, dokud se nevyjasní Lisova situace. Nástup Jana Kozlíka, mluvčího za Lise a jeho životopis.
- 2/83 10.1.83 Dopis ministru vnitra ČSSR dr. J. Obzínovi, informující o případu L. Lise a žádající jeho propuštění
- 3/83 10.1.83 Dopis ing. Vlad. Janků, Státní úřad pro věci církevní - k jeho nástupu, upozornění na nezákonnosti v církevní politice a věznění některých duchovních (Lízna, Javorský, Smahel)
- 4/83 31.1.83 Dopis předsedovi fed. vlády dr. L. Štrougalovi, poukazující na klesající národní důchod a žádající otevřenou diskusi o hospodářské situaci v zemi
- 5/83 4.2.83 Dopis prezidentu republiky dr. G. Husákovi o těžkém onemocnění Václava Havla, žádající jeho okamžité propuštění
- 6/83 7.2.83 Sdělení o tom, že odstupuje mluvčí R. Palouš a nahrazuje jej Marie Rut Křížková, a její životopis
- 7/83 13.3.83 Zveřejnění podpisů nových signatářů Charty 77
- 8/83 31.3.83 Dopis do Albufeiry
- 9/83 30.4.83 Dopis mírové konferenci do Záp. Berlína
- 10/83 30.4.83 Dopis předsedovi fed. vlády dr. L. Štrougalovi ke korupci a mlčení o ní v zemi
- 11/83 11.4.83 Sdělení na dotazy ze zahraničí k účasti Charty 77 na slavnosti Zelených
- 12/83 3.5.83 Dopis prezidentu republiky dr. G. Husákovi k situaci žeholů v Československu
- 13/83 4.5.83 Dopis generálnímu prokurátorovi o situaci L. Lise a žádost o jeho propuštění
- 14/83 14.5.83 Dopis PEN Clubu (Paříž, New York, BRD) min. kultury a Svazu spisovatelů o situaci spisovatelů a jejich děl v ČSSR
- 15/83 16.5.83 Dopis Fed. shromáždění a Svazu žen k novelizaci zákona o rodině
- 16/83 17.5.83 Dopis prezidentu republiky dr. G. Husákovi o situaci vězněného těžce nemocného spisovatele J. Savrdy
- 17/83 22.5.83 Dopis Unitě, Angola - žádost o propuštění zadržovaných čs. občanů, zejména žen a dětí
- 18/83 24.5.83 Dopis MCP
- 19/83 1.6.83 Přípravnému výboru Svět. shrom. za mír a život - přihláška Charty 77 k účasti
- 20/83 15.6.83 Dopis Světovému shromáždění za mír a život + "Sborník"
- 21/83 12.6.83 MUDr. Tomáš Trávníček, předs. přípr. výboru Svět. shrom. za mír a život - otevřený dopis o snahách znemožnit účast Charty 77 na shromáždění
- 22/83 14.6.83 Dr. G. Husák, prezident rep. - dopis o politických vězních a žádost o jejich propuštění
- 23/83 14.6.83 Dr. Bruno Kreisky, Rakousko - nezveřejněný dopis Charty 77
- 24/83 30.6.83 Charta 77 a Svět. shrom. za mír a život - situační zpráva + dokumenty, které zástupci Charty 77 podepsali s některými zahr. mír. organizacemi a účastníky Shromáždění

25/83 30.6.83 Přehled materiálů, které Charta 77 vydala za I. pololetí 1983

Praha 30.6.83

Jan Kozlík
mluvčí Charty 77

Marie Růt Křížková
mluvčí Charty 77

Anna Marvanová
mluvčí Charty 77

Dokument Charty 77 č. 26/83

Předsednictvu vlády ČSSR
nábřeží kpt. Jaroše 4

P r a h a 1 - Malá Strana

S e v e r n í Č e c h y

V dusivé atmosféře Československa je Severočeský kraj na jednom z prvních míst v nedýchatečnosti. Nemáme tu ovšem na mysli jenom vzduch zkažený průmyslovými exhalacemi.

Severočeský kraj (dále Sčk) je oblastí zcela zvláštní. Prvním specifikem je skladba jeho obyvatelstva. Na území bývalých Sudet žijí noví obyvatelé živelně dosídlení po II. světové válce. Celý kraj trpí absencí tradičních, po generace děděných sociálních a kulturních vazeb. Ty obvykle brzdí v lokálním měřítku excesy jak asociální a kriminální, tak i mocensko-politické. Dodnes lze všude cítit atmosféru drancování a pohrdání zděděnými hmotnými statky (o duchovních ne mluvě). Naprosto chybí patriotismus - a to i u mládeže, která se již v Sčk narodila. Není tu aktivní touha po zlepšení životního prostředí. Obecně převládá pocit, že se nezdářítečně blíží ekologická katastrofa. Kraj dodnes trpí tím, že až na malé skupiny reemigrantů z Ukrajiny a Polska (navíc záměrně atomizované po celém kraji) zajišťovaly dosídlování po Němcích převážně sociálně slabé vrstvy obyvatelstva z vnitrozemí. To se projevuje zejména vysokou zločinností, asociálností zejména mládeže, v prům. centrech, nápadně nízkou kulturní úrovní, malou odbornou a mravní úrovní řídicích kádrů ve všech oblastech, korupcí, alkoholismem, vzrůstající taxikománií a jinými jevy, které jsou sice obecné, avšak v Sčk dosahují značně vysoké úrovně.

Druhým specifikem Sčk, kterého se chceme alespoň dotknout, je průmysl. Již naznačené sociální problémy jsou umocňovány stále rostoucím chemickým, uranovým, těžebním a jiným průmyslem. Severní Čechy jsou cynicky a vědomě exploatovány pod heslem "Po nás potopa". Z úst nejvyšších odpovědných pracovníků zaznívájí např. slova, že se nedá nic dělat co se týče porostu Krušných hor, že ekologická katastrofa je nutnou daní "průmyslové revoluce". Přestože údaje o skutečném stavu znečištění životního prostředí jsou přísně tajné, a to i pro samotné výzkumné pracovníky v oboru ochrany životního prostředí (každý smí znát jen úzký úsek své práce) - je zvláště mezi zdravotníky obecně známou pravdou, že ohrožení zdraví v důsledku prům. exhalací je v Sčk alarmující. Odhaduje se například, že více než polovina těhotenství je rizikových. Stoupá procento potratů i procento deformovaně narozených dětí (viz např. opakované porody mongoloidních dětí v Lovosicích mezi pracovníci podniku SEČHEZA). Přídech hororu má těžba uranu na Českolipsku metodou vyplavování uranu ze země kyselinami; tato těžba je zcela řízena sovětskými experty. Čas od času dochází k nevysvětlitelným ekologickým krizím, jako je např. častá smogová a exhalační nakupení hraničící s nedýchatečností (např. Teplice, Chomutov); to bylo odpovědnými orgány řešeno čekáním na vítr a vágními doporučeními nevětrat v místnostech, nechodit na vzduch jinak než s kapesníkem přes ústa apod. Závažné jsou havárie ve výrobě, jako byl únik plynu tajemného původu v polovině března letošního roku v Ústí nad Labem. Plyn byl subjektivně zaznamatelný i v sousedních okresech. I zde spočívalo jediné řešení ve varování škol snad celého kraje. Varovalo se před větráním a před evičením dětí, kterým se doporučovalo, aby nosily před ústy kapesník. Sdělovací prostředky havárii nezaznamenaly. Utajování takových skutečností vede k panzice

a k nejjantastičtějším dohadům občanů, nehledě na nedůstojnost takového utajování v civilizované společnosti. Množí se případy zhubných nádorů, a to i jinak ne tak častých případů otevřené rakoviny kožní, oční apod. Stoupá procento vředových chorob. Chronické záněty horních cest dýchacích zejména u dětí se přiznávají i oficiálně. V četných věznicích v kraji se množí případy tuberkulózy, jejíž léčení je flagrantně zanedbáváno (viz dokumentaci případu Veselá), stejně jako léčení ostatních chorob.

Tyto a mnohé další skutečnosti vyvolávají značnou sociální labilitu zejména u mladé generace. To se projevuje sklonem k destruktivnímu negativismu, celkovou ztrátou životních hodnot, agresiivitou, alkoholismem a toxikománií. Státní orgány si se situací nevědí rady a omezují se pouze na represivní a perzekuční řešení těchto problémů. Stíhají jakoukoli z hlediska etablované ideologie neortodoxní snahu o pozitivní práci s mladými lidmi; to ilustruje pronásledování aktivistů státem nepovozených náboženských skupin, či těch kněží a duchovních státem povolených církví, kterým se podařilo s těmito mladými lidmi pracovat; zainme v této souvislosti Josefa Kordíka, Zdenka Bártu (viz dokumentaci), kněze Josefa Bártu a MUDr. Lad. Trojana (viz dokumentaci). Jak končí pokusy realizovat v menším či větším měřítku novou integraci mladých lidí ve společnosti, ukazují přehrášné případy manželů Princových, usedlosti v Repčicích i v Horní Vísce (viz dokumentaci); přístup státních orgánů k těmto záležitostem byl neskrývané cynický; navíc byla rozvířena vulgární difamační kampan ve stranickém tiskovém orgánu Průboj.

Restrikce, represe a zastrahování se ostatně projevují ve všech oblastech života. V kultuře např. omezováním a zákazy produkce i jinde etablovaných uměleckých osobností či těles, např. zákaz vystoupení Spirituál kvintetu v Litoměřicích na podzim 1982 - texty prý byly náboženské. Ve školách jsou děti nuceny krom neustálé indoktrinace psát "anonymní" dotazníky o svém náboženském a politickém profilu. (Otázky typu: Čemu dáváš přednost: spasení či komunismu?) Občané, zvláště jsou-li nějak výrazněji angažováni, jsou korumpováni StB a nuceni ke konfidentství. To se týká i duchovních a činných laiků v církvích.

K nejobřesnějším případům však dochází v oblasti právního řádu a trestního zákona. Zde se mnohdy udílejí zcela exemplární tresty, jak tomu bylo v případě "Svestka a spol." (viz dokumentaci) či v případech Jany Veselé, Vladimíra Krpálka a Heleny Abrhánové (viz dokumentaci). Tyto podivné akce postrádající právní zdůvodnění, měly varovně odrazovat před jakoukoli prací s mladými lidmi; zastrahení měli být především církevní činitelé a signatáři Charty 77 (viz kampan v Průboji). V této souvislosti připomínáme případ Milošlava Cerného, těžce postiženého pौरazovou epilepsií a 20% invaliditou. Cerný byl odsouzen v Liberci v roce 1977 za údajnou propagaci Charty 77 ke třem letům vězení. Zastrahení měla sloužit razzie v Kadani v r.1981. Co jiného než tupá represe a neomalené pokusy zastrahit jsou trestní postihy Gustava Vlasatého, Václava Umlaufa, Josefa Ourady, Ivana Kožíška, Jiřího, Chmela, ing. Aleše Macháčka, a ing. Vladimíra Laštůvky, Josefa Hegera, Ivany Holotové, Josefa Kládra, Petra Oudy (viz dokumentaci týkající se všech jmenovaných) a ovšem mnoha dalších, o nichž VONS ani Charta 77 nevědí a vědět nemohou. Zvláštní kapitolou jsou případy zjevné msty orgánů státní moci uplatňované proti aktivistům Ch 77, z nichž jmenujeme Karla Soukupa, Jindřicha Tomeše, Františka Stárka, Michala Hýbka, Ivana Jirouse, Milana Friče a Ladislava Lise (všichni viz dokumentaci).

Ch 77 usiluje o d i a l o g .

Jsme si vědomi, že předkládaný dokument je poněkud chmurného rázu. Nejde nám však o kritiku za každou cenu. Jsme přesvědčeni, že teprve otevřená, pravdivá a poctivá společenská d i s k u s e - a nikoli utajování faktů před veřejností, represe a zastrahování - může přispět k ozdravení ovzduší v ČSSR, v tomto případě v Severočeském kraji.

K otevřené diskusi a upřímnému dialogu chce přispět i tento dokument.

Jan Kozlík
mluvčí Charty 77

Marie Růt Křížková
mluvčí Charty 77

Anna Marvanová
mluvčí Charty 77

Na vědomí zasláno: Federálnímu shromáždění ČSSR
Severočeskému kraji

D o k u m e n t a c e k dokumentu Charty 77 č. 26 o situaci
v Severočeském kraji

Ing. Vladimír Laštůvka a ing. Aleš Macháček

V září 1977 byli odsouzeni KS v Ústí n.L. k trestům odnětí svobody Laštůvka k 2 a půl a Macháček k 3 a půl letům nepodmíněně za tr. čin podvracení republiky dle § 98 tr.z., jehož se měli dopustit tím, že od začátku r. 1975 do ledna 1977 rozšiřovali v SČK špionážní a tiskoviny jako Listy, Svědectví, Informační materiály, Dialektiku moci, Souostroví Gulag a jiné". Cba byli ve skutečnosti odsouzeni za držení uvedených textů a nejvýše za jejich sporadické zapůjčování, což k naplnění skutkové podstaty tr.činu a podvracení republiky nestačí.

Jiří Chmel

V říjnu 1978 byl odsouzen OS v Mostě k 18 měsícům odnětí svobody nepodmíněně za tr. čin pobuřování podle § 100 odst. 1 písm.a) tr.z., jehož se měl dopustit tím, že v jeho bytě byla ve společnosti několika osob podepsána Charta 77. Celé trestní řízení probíhalo za mimořádně četných porušení mnohá ustanovení tr.řádu, např. někteří svědci byli vyslechnuti jako svědci v tr. věci Jiřího Chmela ještě před zahájením tr. stíhání proti němu, všichni svědci u soudu hovořili o nepřipustném nátlaku v průběhu vyšetřování, svědek Ouda byl vyslechnut ve stádiu hlavního líčení mezi dvěma mašedáními soudu vyšetřovatelem; navržené, zvláště svědecké důkazy ve prospěch obžalovaného byly zamítnuty; protokoly o výsledcích svědků z příprav. řízení, které svědčily ve prospěch obžalovaného, nebyly přečteny atd. Soud nepřipustil žádné důkazy ve prospěch obžalovaného, prováděl pouze důkazy v jeho neprospěch, leč ani těch se nedostávalo. Vina obžalovaného nebyla vůbec prokázána. Všichni klíčoví svědci, kteří v přípr. řízení vedeném navíc nezákonně, vypovídali v neprospěch obžalovaného, uři hlavním líčení změnili své výpovědi s poukazem na nezákonný nátlak vyšetřovatelů v přípravném řízení a vadnou protokolaci.

Josef Heger, Ivana Holotová, Josef Klier, Petr Ouda

Na podzim 1978 - ještě v průběhu tr. řízení proti J. Chmelovi - byli nepodmíněně odsouzeni k trestům odnětí svobody za tr.čin křivé výpovědi podle § 175 Heger na 20 měsíců, Holotová na 14 měsíců, Klier na 2 roky (+ § 154), Ouda na 2 roky. Tohoto tr. činu se měli dopustit, když u hlav. líčení v tr. věci J. Chmela odvolali své výpovědi z příprav. řízení s odůvodněním, že byly vyšetřovateli vynuceny a vykonstruovány. U Petru Oudy nezákonnost tohoto odsouzení bije do očí tím více, že jeho výpověď z příprav. řízení, jež byla v rozporu s výpovědí při hl. líčení, byla zcela nezákonně provedena již v době soudního líčení vyšetřovatelem na pokyn předsedy senátu OS v Mostě - zde šlo očividně o tzv. výslech na zkoušku bez přítomnosti obhájce obžalovaného.

Gustav Vlasatý

V březnu 1978 byl odsouzen OS v Mostě k nepodmíněnému trestu odnětí svobody na 20 měsíců za tr. čin pobuřování dle § 100 odst. 1 tr.z., jehož se měl dopustit tím, že na nástěnce ve své kanceláři vedle novinových výstřižků o snižování životní úrovně na Západě vyvěsil své dvě výplatní pásky z různých období. Spoluzaměstnanci Vlasatého měli za to, že je ve skutečnosti postihován za svou kritiku poměrů v podniku Chemopetrol.

Václav Umlauf

V květnu 1980 byl OS v Mostě odsouzen k trestu odnětí svobody na tři roky nepodmíněně za tr.čin pobuřování podle § 100 tr.z. a poškozování zájmů

republiky v zahraničí dle § 112 tr.z., jichž se měl dopustit tím, že se na pracovišti kriticky vyjádřil k nedostatečné a zastaralé mechanizaci, že v rozmluvě se spolupracovníky odsoudil vpád sovětských vojsk do Afgánistánu, že rozšiřoval bližší neurčenou tiskovinu "protistátního charakteru", že odeslal do Anglie svému příteli soukromý dopis, v němž označoval odsouzení šesti členů VONSu (řijnový proces v r.1979 v Praze) za "nezákonné, protože jejich činnost byla zcela ústavní a protože jsou to lidé počestní". Trest byl v odvolacím řízení u KS v Ústí n.L. zairněn na 20 měsíců (§ 112 zrušen).

Josef Ourada

V květnu 1980 byl odsouzen OS v Mostě k odnětí svobody nepodmíněně na 2 roky za tr.čin pobuřování dle § 100 tr.z. a za tr.čin poškozování zájmů republiky v zahraničí dle § 112 tr.z., jichž se měl dopustit tím, že v obchodním domě měl pronést výrok: "Dřu jako blbec za 1.700.- Kčs měsíčně a funkcionáři berou nezasloužené hodně peněz", že měl navázat styk se signatáři Charty 77 (jimž poskytl kritický podnět k otázce hospodaření s nadnormativními zásobami) a dále s pracovníky rozhlasových zahraničních stanic, že v dopise velvyslanectví ČLR měl schválovat čínskou agresi ve Vietnamu, že se stýkal s diplomaty ČLR a Albánie.

Karel Soukup a Jindřich Tomeš

V listopadu 1980 byli odsouzeni OS v Ústí n.L. k nepodmíněným trestům odnětí svobody v trvání 10 a 12 měsíců za tr.čin výtržnictví podle § 202 tr.z., jehož se měli dopustit tím, že na svatbě přítele v uzavřené společnosti zpívali "různé písničky s protistátním obsahem", v nichž "používali vulgární výrazy". Svědectví o zpívaných textech se rozcházel, takže skutečnost nemohl soud spolehlivě zjistit.

Ivan Kožíšek

V prosinci 1980 byl OS v Děčíně odsouzen k trestu odnětí svobody nepodmíněně na 7 měsíců za tr.čin útoku na státní orgán a orgán společ. organizace dle § 156, jehož se měl dopustit tím, že v dopise prezidentu republiky, jimž žádal o propuštění ing. Rudolfa Battěka, právě odsouzeného v I. instanci za podvracení republiky podle § 98 tr.z., uvedl, že "se domnívá, že ing. R. Battěk byl odsouzen nespravedlivě". Vynesený rozsudek nad ing. Battěkem v té době nebyl pravomocný.

Jana Veselá, Vladimír Krpálek, Helena Abrahámová

V červenci 1981 byli odsouzeni OS v Ústí n.L. k odnětí svobody na 18 měsíců nepodmíněně za tr.čin krivé výpovědi dle § 175 a,b tr.z. - "zamlčení okolností podstatného významu", jehož se měli dopustit tím, že v tr. řízení proti Petru Švestkovi a spol. jako svědci odmítli vypovídat.

V NVÚ půl roku před propuštěním Jana Veselá prokazatelně onemocněla TBC (snímek), aniž se jí dostalo nejmenšího ošetření. V současné době se léčí.

Petr Šantora

V březnu 1980 byl odsouzen OS v Ústí n.L. k trestu odnětí svobody nepodmíněně na 18 měsíců za tr.čin pobuřování dle § 100, jehož se měl dopustit tím, že měl rozšiřovat časopis Listy a že měl na pracovišti mapu, do které zaznamenával postup čínských vojsk ve Vietnamu. Ve skutečnosti se však jednalo pouze o zapůjčování zájemcům a mapa patřila jinému zaměstnanci.

František Stárek, Michal Hýbek, Ivan Jirou, Milan Friš

V červenci 1982 byli odsouzeni OS v Chomutově k nepodmíněným trestům odnětí svobody: Stárek na 2 roky v II. NVS, Hýbek k 18 měsícům, Jirou na 3 a půl roku ve III. NVS, Friš k 15 měsícům - za tr. činy výtržnictví dle § 202/1,2 tr.z., jehož se měli dopustit tím, že se podíleli na vydávání a rozšiřování časopisu VOKNO. Hýbek a Jirou byli navíc odsouzeni za tr.čin nedovolené výroby a ~~vydávání~~ držení omamných prostředků a jedů dle § 187 tr.z., neboť v průběhu domovní prohlídky bylo u nich v bytě nalezeno urči-

té množství marihuany, ač oba v průběhu celého tr. řízení popírali, že by někdy marihuanu vlastnili, měli v držení či požívali. Hýbek byl navíc odsouzen též za přečin nedovoleného držení střelné zbraně - šlo o upravenou vzduchovou pistoli, již léta nepoužívanou. O časopisu VOKNO soud dospěl k názoru, že "má ve své podstatě protisoc. zaměření". Jak ve "znaleckém" posudku Vítězslava Ržounka, tak i v "odborném vyjádření" ministerstva kultury CSR nebylo žádného konkrétního rozporu, nýbrž pouze zcela povšechně odmítavé hodnocení. Z tr. řízení nevyplývalo, kde a kdo vlastně neoficiální časopis VOKNO vydával a proč byl proces veden v Chomutově.

Páter Josef Kordík

V říjnu 1981 byl OS v Lounech odsouzen P.J. Kordík, administrátor v Libčevsi, okres Louny, k trestu odnětí svobody v trvání 6 měsíců s podmíněným odkladem na dva roky za tr. čin maření státního dozoru nad církvemi a nábož. společnostmi dle § 178 tr.z., jehož se měl dopustit tím, že v březnu a dubnu 1981 celebroid v Libčevsi, Kozlech a Mergonicích bohoslužby ještě poté, co mu byl rozhodnutím KNV v Ústí n.L. odňat státní souhlas k výkonu duchovenské činnosti. Soud vůbec nepřihlédl k ustanovení právního řádu o nabytí právní moci a účinnosti rozhodnutí, v daném případě KNV v Ústí n.L., ani k tomu, že páter Kordík v plném souladu s ustanoveními § 1 vlád.nařízení č.219/49 Sb. vyčkával, až bude z duchovenského úřadu odvolán svým církevním představeným, takže vykonával-li až do té doby své kněžské povinnosti, jednal v plném souladu se zákonem.

Páter Josef Bárta, páter MUDr. Ladislav Trojan

V dubnu 1982 byli OS v Liberci odsouzeni Bárta k 18 měsícům nepodmíněně a Trojan k 10 měsícům s podmíněným odkladem na dobu tří roků za tr. čin maření st. dozoru nad církvemi a nábož. společnostmi podle § 178 tr.z., jehož se měli dopustit tím, že bez státního souhlasu k duchovenské činnosti slavili za účasti dalších osob mši svatou a vedli společné modlitby. P.J. Bárta měl kromě toho řídit kapituly duchovní obnovy, připravovat a vést exercicie, výuku bohosloví, připravovat mladé lidi na řeholní život, k čemuž si měl sám zpracovávat studijní materiály, jejichž rozmnožování měl zajišťovat, měl vést konzultace a provádět zkoušky studujících v rámci libereckého františkánského konventu.

Zdeněk Bárta

Vikář ČCE v Chotíněvsi, okr. Litoměřice. V březnu 1980 mu byl odňat státní souhlas k výkonu duchovenské služby bez udání důvodů. Zřejmě se v jeho případě jedná o součást tažení proti neortodoxním pokusům pracovat s mladou generací v Severočeském kraji.

Petr Švestka, Olga Rychtářová, Miloš Mašek, Jaroslava Kušňířová

V srpnu 1980 byli KS v Ústí n.L. odsouzeni ke trestům odnětí svobody nepodmíněně za tr. čin nedovolené výroby a držení omamných prostředků a jedů dle § 187/1. Rychtářová na 18 měsíců, ostatní na 20 měsíců. Ačkoliv se jednalo o menší množství marihuany, která není v seznamu tzv. tvrdých jedů, byla výše trestu stanovena v horní polovině. Celý případ se projevil perzekucí řady mladých lidí v celém Severočeském kraji, zejména domovními prohlídkami a výslechy chartistů.

Usedlost v Řepčicích

V r.1980 byla po jedné a půlročním řízení vyvlastněna usedlost čp. 1 v Řepčicích, kterou obývaly tři rodiny se 6 dětmi. Vlastníci usedlosti - manželé Parkánovi a Kubičkoví - byli signatáři Charty 77. Usedlost byla vyvlastněna za účelem rekonstrukce silniční křižovatky v obci, přestože soudní znalec, přizvaný vlastníky usedlosti, jednoznačně prokazoval celkovou absurditu a ekonomickou nerentabilitu zamýšleného projektu.

Usedlost v Nové Vísce

V r.1980 bylo zahájeno řízení o vyvlastnění zemědělské usedlosti čp. 4

v Nové Vísce (okres Chomutov) spoluvlastníků Ivana Černegy a Vendelína Laurenčíka (oba signatáři Charty 77) pro účely CO. (Jestliže je objekt vyvlastnován "z důvodů zájmu obrany státu", nemusí příslušný NV uvádět žádné podrobnější důvody). Odvolání vlastníků nebylo úspěšné. V červenci 1980 byli oba bývalí spoluvlastníci uznáni povinnými nemovitost vyklidit do 15 dnů od přidělení náhradního bytu rozsudkem OS v Chomutově. V září 1980 byl Laurenčíkovi přidělen byt 2+1 v Chomutově. Ve vyvlastněném objektu je nyní rekreační středisko chomutovských požárníků.

Manželé Princovi

Dalším příkladem perzekuce severočeských mladých lidí je rodina ing. Květy a Jana Princových a jejich přátel. Z usedlosti v Rychnově, okr. Děčín, kde bydleli v letech 1976-77 spolu s několika přáteli, byli vystěhováni pod záminkou budování autobusové otky. Ačkoliv byl dům zbourán, je na místě dodnes jen rumiště. Ze skupiny lidí - obyvatel usedlosti - dostali náhradní ubytování pouze manželé Princovi. V květnu 1980 se Princovi spolu s šesti dalšími dospělými stěhují na faru v Robči, okr. Litoměřice, od 50. b t silně zdevastovanou, na niž měl nájemní smlouvu ing. Hochman, a urychleně ji zvelebují. Od toho okamžiku MNV a poté církevní tajemník utočí na platnost smlouvy a dosahují její zrušení. Náhradu za materiál a práci na zvelebení objektu, která mezitím stoupla b odhadní ceně z 12 na 48.000 Kčs, nedostal ing. Hochman dodnes. Ani soudně ověřené povolení majitele nemovitosti (kapitulního vikáře) k prodloužení pobytu o půl roku není tímtož soudem respektováno a 18.XII.1981 dochází k exekuci s mimořádně silnou policejní asistencí. V r.1982 se manželé Princovi stěhují do usedlosti manželů Koulových v Mastířovicích na Roudnicku, čp. 18. Žije zde 9 dospělých lidí a 8 dětí. V květnu 1983 proběhlo vyvlastňovací řízení zdůvodněné tím, že litoměřický OÚNZ zde potřebuje vybudovat sklad CO. Objekt se nalézá ve středu obce a má nejméně tři bytové jednotky a hospodářské budovy. Soud odmítl vzít na vědomí i solidární petici spoluobčanů dokazující nevhodnost volby objektu za sklad CO a s ní dodanou fotodokumentaci prázdných a nevyužitých objektů v obci vhodných k účelům CO. Odvolací řízení dosud neproběhlo.

Ladislav Lis

V lednu 1983 bylo zahájeno v České Lípě tr. stíhání proti L.Lisovi pro tr.čin pobuřování dle § 100 odst.1 tr.z. L.Lis měl pobuřovat nejméně dvě osoby tím, že je seznámil s tiskovinami a jinými materiály pobuřujícího charakteru. Původní obvinění z přečinu, že měl doma kukurčici "pravděpodobně z polí velkovýkrmen Táakupy nejméně v hodnotě 100.- Kčs" bylo v průběhu řízení staženo. Spisy obviněného jsou po několik měsíců uzavřeny. Jeho dopisy jsou zadržovány, až po jeho 10 denní hladovce byla manželce povolena 30 minutová návštěva. Zároveňní stav L.Lise je velmi špatný, zhubl o 25 kg.

Dokument Charty 77 č. 27/83 - Telegram

Okresní soud
dr. Lukášek

Česká Lípa

Žádáme o tři vstupenky na čtvrtěční veřejné líčení s Ladislavem Lisem. Vzhledem k závažnosti případu je nezbytné, aby byl zajištěn dostatečný počet míst. Jen tak bude nezaujatost soudu přesvědčivá pro širokou veřejnost, která případ L.Lise bedlivě sleduje.
Telegrafická odpověď zaplacená, prosíme o zprávu.

Praha 18.7.1983

Jen Kozlík
mluvčí Charty 77

Marie Růt Křížková
mluvčí Charty 77

Anna Marvanová
mluvčí Charty 77
Jeronýmova 2, Praha 3

Dokument Charty 77 č. 28/83 - dopis FS ČSSR a
Nejvyššímu soudu ČSSR

Věc: Porušení § 199 trest. řádu

Dne 21.7.1983 se konalo před okr. soudem v České Lápě hlavní veřejné líčení podle § 100 proti L. Lisovi. Po celých šest měsíců, kdy byl ve vazbě, budil jeho případ mimořádný zájem čs. i světové veřejnosti. Tento zájem spolu se skutečností, že v obžalobě je ~~znamen~~ v souvislosti s údajným Lisovým pobuřováním uváděna i Charta 77, vedly mluvčí Charty 77 k tomu, že hned po vyhlášení data hlavního líčení požádali soudce dr. Lukáška o přidělení vstupenek. Dr. Lukášek však řekl, že vstupenky vydávány nebudou, protože soud bude jednat v malé místnosti. Přitom potvrdil, že jde o veřejné hlavní líčení.

Paragraf 199/1 tr.ř. stanoví přesně: "Hlavní líčení koná soud zásadně veřejně." Jak se však ukázalo, účastnit se mohla jen manželka obžalovaného. Ostatním členům rodiny, Lisovým sestřím, byl vstup do soudní síně zakázán a znemožněn uniformovanými příslušníky VB, kteří jej střežili.

Stalo se již neblahým zvykem, že při politických procesech je veřejnost předem vyloučena výběrem nejmenší místnosti nebo obsazením míst příslušníky Bezpečnosti v civilu. Jistě není třeba připomínat, že takto utajené projednávání nikterak nepřesvědčí o nezájatosti.

Zadáme Vás proto, abyste všechnu pravomoc svého vysokého úřadu věnovali znemožnění těchto nezákonných praktik, aby zejména ty orgány, které se zákony zacházejí, tedy soudy na všech úrovních, je sami také dodržovali.

Praha, 25. července 1983

Jan Kozlík
mluvčí Charty 77

Marie Rút Křížková
mluvčí Charty 77

Anna Marvanová
mluvčí Charty 67

Dokument Charty 77 č. 29/83 - Dopis do franc. Larzacu

Mluvčí Ch 77 dostali pozvání k účasti na shromáždění v Larzacu, svolávané franc. mírovými organizacemi na 6.-7. srpna jako výraz skutečnosti, že také ve Francii existuje "široký proud mužů a žen, odhodlaných bojovat nezávisle na jakémkoli hnutí podporujícím jednu či druhou supervelmoc za mír a svobodu národů, jež logika konfrontace vojenských bloků udržuje v poddanství v Evropě i v celém světě". Má to být též příležitost k setkání a novým nezávislým hnutím evropských zemí. Organizátoři navrhuji, aby přitom bylo mj. diskutováno o návrhu zmrazení jaderného zbrojení a jeho významu pro Francii.

Mluvčí odpověděli dopisem tohoto znění:

Milí přátelé,

Jménem neformálního společenství Charta 77, občanské iniciativy pro podporu a obranu lidských práv v Československu vám děkujeme za pozvání k účasti na shromáždění v Larzacu 6. a 7. srpna. Jako přesvědčení přívrženci myšlenky nedělitelnosti míru ve spravedlnosti a svobodě pokračujeme ve svém úsilí, abychom docílili respektování základních svobod a lidské důstojnosti státní mocí. V naší spučasně situaci považujeme toto usilí za podstatný krok k vytváření předpokladů pro nezávislé a opravdové mírové hnutí i pro opravdové veřejné mínění, způsobilé být jedním z prvků účinné kontroly jakéhokoliv ujednání mezi vládami států o mezinárodním uvolnění i o odzbrojení. Byli jsme rádi, že jsme mohli konstatovat přátelské pochopení pro toto stanovisko u představitelů CODENR při našem posledním setkání zakončené podpisem společného komuniké 20.6. Rovněž ocenujeme výraz sympatií publikovaný společně s textem tohoto komuniké v měsíčníku Hnutí pro nenásilnou akci.

Vzhledem k nemožnosti poslat zástupce na Shromáždění vás prosíme, abyste přijali náš výraz morální podpory vašeho úsilí, rozvíjeného pod symbolem (jak vyjádřeno v textu pozvání) míru a svobody... a snahy o lepší porozumění a větší spravedlnosti mezi lidmi".

Přijměte, milí přátelé, naše nejlepší přání velkého úspěchu larzackého shromáždění i vaší práce, jež po něm bude následovat.

Praha 26.7.1983

Jan Kozlík
mluvčí Ch 77

Marie Rút Křížková
mluvčí Ch 77

Anna Marvanová
mluvčí Ch 77

Sdělení VONS č. 329 - Propuštění P. Frant. Lizny

Dne 28.6.1983 byl propuštěn na svobodu po 27 měsíčním výkonu nepodmíněného trestu odnětí svobody katolický duchovní, jezuita P. František Lizna, signatář Ch 77.

Sdělení VONS č. 330 - Soud s L. Lisem

Dne 21.7.1983 v 8,30 hod. se bude konat u OS v České Lípě soudní řízení s mluvčím Ch 77 L. Lisem, který je od 5. ledna 1983 ve vazbě. Obžaloba jej viní z tr. činu pobuřování podle § 100 tr.z.

Sdělení VONS č. 331 - Odsouzení františkánských kněží

Ve dnech 13. až 14. 7. 1983 proběhlo u OS v Plzni soudní řízení s františkánskými kněžími P. Jiřím Mazancem, 55 letým administrátorem v Holýšově a P. Františkem Michaelem Pometlem, 45 letým kaplanem v Plzni, kteří jsou ve vazbě od konce března v souvislosti se zásahem proti františkánskému řádu (viz sdělení VONS č.). Obžaloba je vinila z porušení § 178 tr.z. (= maření státního dozoru nad církvemi a nábož. společnostmi), kterého se měli dopřít údajně tím, že se podíleli na vydávání Serafinské cesty, náboženského samizdatového časopisu s výlučně náboženskou tematikou, který rozšiřovali pro potřeby františkánských laiků ve velmi úzkém okruhu. Dále je obžaloba vinila, že připravili ke vstupu do františkánského řádu jednoho novice. Obžaloba vychází ze špatné interpretace zák. 218-219/49 Sb., které naopak předpokládají existenci řeholí. Řehole nebyly nikdy oficiálně zrušeny, pouze je násilně zakazována jejich činnost. Tento postup nemá žádný právní podklad, tudíž přijímání nových členů nelze posuzovat jako trestné. Třetí bod obžaloby je vinil, že sloužili soukromě v jednom bytě mši pro kněze se státním souhlasem. Celá obžaloba vychází z neoprávně a ničím neodůvodnitelné interpretace zákonů 218-219/49 Sb. Nikoliv zákon, ale výklad se stává východiskem pro posuzování činnosti obžalovaných podle § 178. V důsledku toho je aplikace tohoto způsobu tak široká, vážná, že záleží pouze na libovůli orgánů činných v trestním řízení, zda označí činnost jako trestnou či nikoliv. Bohužel tak jednají i soudní orgány, jejichž rozhodnutí má ovšem neblahé konkrétní důsledky. I v tomto uznal soud obžalované vinnými a odsoudil oba duchovní k nepodmíněnému trestu odnětí svobody: P. Mazance na 8 měsíců a P. Pometla na 6 měsíců. Prokurátor se proti rozsudku ihned odvolal a požadoval a požadoval tresty vyšší. Oba obžalovaní jsou vážně nemocní - P. Mazancovi hrozí třetí infarkt a P. Pometlo trpí metabolickými obtížemi. Současně soud rozhodl o jejich propuštění z vazby, vzhledem ke stížnosti prokurátora však rozhodnutí nenabýlo právní moci a oba obžalovaní zůstávají i nadále ve vazbě.

Skutečným důvodem odsouzení je snaha státních orgánů exemplárně odradit od aktivní duchovní činnosti ostatní členy řeholí, které přes desátiletá pronásledování nadále trvají a jejich duchovní orientace stále poutá zájem mladých věřících.

19. července 1983

Sdělení VONS č. 332 - L. Lis odsouzen

Dne 21. července 1983 proběhlo před senátem OS v České Lípě hlavní líčení ve věci mluvčího Charty 77 (až do zatčení v lednu 1983) a člena VONS L. Lisem. Obžaloba ho vinila z porušení § 100 tr.z. (= pobuřování), jehož se měl dopustit tím, že údajně rozšiřoval "nepřátelské tiskoviny a pronášel pobuřující řeči". Pouze třetina z 15 svědků vyslechnutých v přípravném řízení byla slyšena při hlavním líčení ústně, aniž by bylo přijatelně vysvětleno, proč nebyli předvoláni ostatní. Ústní výslech svědků měl i v této torzovité podobě chaotický ráz a působil nepřesvědčivě. Výpovědi svědků se rozcházel s tím, co uvedli v přípravném řízení, a to jak v časových údajích, tak i co do fakticity.

Rovněž vnější okolnosti, za nichž se proces konal, se nijak nelišily od běžného úzu v politických procesech. Proces probíhal za soustředěné pozornosti složek Veřejné i Státní bezpečnosti ve velmi tísnivé atmosféře. Man-

Želka obžalovaného Alena Lisová, která vezla k hlav. líčení Lisovy sestry, byla po cestě kontrolována a byla také provedena technická kontrola vozidla. Do soudní síně byla vpuštěna pouze ona, ze sester nebo z přátel obžalovaného nikdo; zbývajících pět míst v soudní síni obsadili příslušníci Bezpečnosti v civilu. Mluvčí Charty 77 požádali telegraficky předvedu senátu dr. Lukáška o vstupenky a zaplatili odpověď. Odpověď však žádná nepřišla a vstup jim umožněn nebyl. Kromě přátel obžalovaného k soudu přijeli zástupce pražského diplomatického sboru, nebyli však vpuštěni do soudní síně a před polednem byli vykázáni i z budovy soudu.

Ačkoli vina L. Lise nebyla nijak prokázána, rozhodl senát o tom, že jej odsuzuje na 14 měsíců nepodmíněně a po vykonání trestu mu ustanovil na tři roky ochranný dohled. Ani L. Lis ani prokurátorka se k rozsudku nevyjádřili.

27. července 1983

Sdělení VONS č. 333 - Policejní akce v Přelouči

Ve středu 1. června 1983 v 21,00 hod. večer zahájila StB domovní prohlídku v suterénu domova důchodců v Přelouči, který slouží k hosp. provozu a ubytování řádových sester. Akce se účastnilo asi 20 příslušníků, povolení k domovní prohlídce s sebou neměli. Uvedli, že hledají dva balíky, které měl v domově důchodců zanechat slovenský kněz bez státního souhlasu. Jeho návštěva byla zapsána v knize návštěv, žádné balíky však v domově nezanechal a žádné také nebyly nalezeny. Příslušníci, vykonávající bez příslušného povolení domovní prohlídku, se chovali hrubě a cynicky. Jindy a jinými respektované soukromí řádových sester jim bylo příležitostí k posměchu, posmívali se jejich víře i řeholnímu stavu.

Byla zabavena veškerá náboženská literatura, vydání v zahraničí, rozmnožená cyklostylem i strojopisně. Byly zabaveny duchovní deníky sester, mg pásky, byly čteny jejich soukromé dopisy. Akce trvala až do čtyř hodin ráno. Současně byly 4 sestry z celkových deseti podrobeny výslechu.

27. července 1983

Sdělení VONS č. 334 - Propuštění pěti františkánů na svobodu

Dne 14. července 1983 vzala městská prokuratura v Bratislavě zpět obžalobu proti františkánským laikům prom. biologovi Jaroslavu Brázdovi, Antonu Smidovi a Peterovi Růčkovi, kteří byli stíháni podle § 178 tr.z. (= maření státního dozoru nad církvemi a nábož. společnostmi) a byli od 27.3.83 ve vazbě. Téhož dne byli z vyšetřovací vazby propuštěni, ale trestní stíhání proti nim zastaveno nebylo.

Z vyšetřovací vazby ve věznicích Plzeň-Bory byli propuštěni na svobodu františkánští kněží P. Jiří Mazanec a P. Frant. Pometlo, odsouzení již soudem I. instance na 8 a 6 měsíců odnětí svobody nepodmíněně za tentýž paragraf. Byli od 29.3.1983 ve vazbě a nyní čekají, jak rozhodne Krajský soud v Plzni a jejich odvolání proti rozsudku.

28. července 1983

Sdělení VONS č. 335 - Zatčení katolického kněze

Dne 27. května 1983 byl v Brezně zatčen katolický kněz P. Štefan Podolinský, nar. 27.2.1932, zaměstnaný jako poštovní úředník. P. Podolinský již 20 let nesmí veřejně působit jako duchovní. Je stíhán za maření státního dozoru nad církvemi a nábož. společnostmi podle § 178 tr.z.

28. července 1983

Sdělení VONS č. 336 - Trestní stíhání proti ing. Ant. Dobnerovi

Dne 27. dubna 1983 byl v Plzni zatčen ing. Antonín Dobner, nar. 1950, bytem Plzeň, Zelenohorská 49, který byl zaměstnán jako topič v Praze. Ve dnech 27. až 29. dubna byla v jeho bytě provedena opakovaná domovní prohlídka. 28. dubna proběhla domovní prohlídka na jeho pracovišti v Praze a při ní byla ve ventilátoru kotelny nalezena pistole Walter ráže 9 mm. Při prohlídkách bylo nalezeno 21 kusů korespondence od Aleše Březiny, signatáře Ch 77, žijícího nyní v Kanadě; a od Josefa Krnínského, žijícího v

USA; a 7 konceptů dopisů, psaných ing. Dobnerem, v nichž se zabývá životem lidí v našem státě.

Dne 28. dubna bylo zahájeno tr. stíhání pro přečin proti veřejnému pořádku dle § 6 odst. b zákona č. 150/69 Sb. za to, že nedovoleně držel pistoli, z níž měl údajně střílet. Bylo také zahájeno tr. stíhání pro poškozování zájmů republiky v zahraničí (§ 112 tr. z.) s odůvodněním, že na základě zabavených materiálů vzniká podezření, že obviněný zasílal tyto dopisy k uveřejnění do ciziny a uváděl v nich nepravdivé zprávy o poměrech v republice, např. o represáliích v NVÚ Plzeň-Bory apod. Tyto zprávy byly prý rozšiřovány zahraničními sdělovacími prostředky. Dne 14. června bylo zahájeno další tr. stíhání pro přečin proti majetku v soc. vlastnictví podle § 3, odst. 1 zák. č. 150/69 Sb., protože prý obviněný způsobil od 17.2. až do 15.3. Pražským teplárnám škodu ve výši 450.- Kčs tím, že uskutečnil 19 meziměstských a 1 mezistátní telefonický rozhovor. Dne 28. června bylo zahájeno další tr. stíhání pro tr. čin hanobení republiky a jejího představitele dle § 103 tr. z. s odůvodněním, že obviněný snižoval vážnost prezidenta republiky v dopise ze dne 8.10.1981, adresovaném Josefu Krnínskému do USA a dále v dopise ze dne 30.5.1982, adresovaném Aleši Březinovi do Kanady. Naskytá se otázka, jak lze toto tvrzení opírat o obsah dopisů, když existuje listovní tajemství.

Proti všem usnesením podal ing. Dobner stížnost, která však byla vždy zamítnuta. Pokud jde o tr. čin podle § 103 a 112 tr. z., hájí se obviněný tím, že zadržené kopie nalezené při domovní prohlídce nejsou kopiemi dopisů, nýbrž jen kopiemi konceptu dopisů, které po proškrtání některých pasáží a upravě slohu přepisoval rukou a že dopisy posílal psané svým rukopisem.

Seznámení se spisem zatím neproběhlo. Byla vyslechnuta řada svědků. Vyšetřování vede kapitán StB Špalíněk a drží ing. Dobnera ve vazbě proto, že by mohl na svobodě mařit výsledky vyšetřování.

28. července 1983

VONS atd

Ladislav Lis

Ladislavu Lisovi je 57 let. Narodil se 24. dubna 1926 v Mlakách, okres Písek v jižních Čechách jako nejmladší ze sedmi dětí v dělnické rodině. V době vrcholící hosp. krize, kdy otec nemohl sehnat práci, se v roce 1930 rodina přestěhovala do Prahy do chudinské kolonie na Křečcárku. L. Lis se vyučil strojním zámečníkem a v proletářském prostředí Žižkova a vysočanských továren se utvářely jeho politické názory. To bylo již na nacistické okupace a mladý dělník vstoupil v roce 1941 do ilegální komunistické skupiny. Jako 17letý byl v roce 1943 přijat do KSČ. Spolupracoval také při vytváření ilegálních revolučních odborů, které v květnu 1945 převzaly vedení pražských závodů. V povstání bojoval na barikádách.

Zájem o politické dění ho ihned po válce vedl mezi přední organizátory Svazu české mládeže, po sloučení Čs. svazu mládeže - nejdříve v podniku CKD Praha, brzy na celostátní úrovni. Vedl pražskou městskou organizaci a v roce 1952 byl zvolen předsedou ČSM. Stal se také kandidátem ÚV KSČ. Už tehdy se projevoval jeho odpovědný postoj ke společenskému dění. Nešlo mu nikdy o funkce, ale o pravdivost a opravdovost. Proto se odmítl podílet na usnesení předsednictva ÚV KSČ, které nepovažoval za správné a byl v roce 1953 z funkce odvolán. V příštích letech vystudoval Vysokou školu politickou a po absolvování nastoupil do aparátu ÚV KSČ.

XX. sjezd KSSS a odhalení Stalinových zločinů vedly k polarizaci i uvnitř KSČ, k diskusím a hledání pozitivních východisek. Mocenská skupina kolem generálního tajemníka ÚV KSČ a prezidenta republiky Antonína Novotného, odpovědná za minulost, se však bránila všemi prostředky. V roce 1961 inscenovala případ tzv. Jugoslávské skupiny, když obvinila řadu stranických funkcionářů - mezi nimi L. Lise - ze špionáže ve prospěch Svazu komunistů Jugoslávie. Pro absurditu obvinění nedošlo k zamýšlenému trestnímu stíhání, ale pro "protistraničnou a protistátní činnost" byl Lis a ostatní vyloučeni z KSČ a Lis i z dálkového studia na právnické fakultě UK.

Pracoval do roku 1964 jako stavební dělník Průmstavu Pardubice ve válečných trub v Chomatově. V r. 1965 se vrátil do Prahy na ministerstvo strojírenství, ale na zásah vedení KSČ - a osobně Ant. Novotného - byl znovu propuštěn pro ztrátu důvěry. Pracoval potom až do r. 1968 v GKD.

Za Pražského jara byl rehabilitován a zvolen tajemníkem městského výboru KSČ v Praze. Přitom dokončoval dálkové studium právnické fakulty a získal titul doktora práv. Koncem r. 1969 byl z KSČ znovu vyloučen a odešel na venkovskou chalupu na Geskolipsku, kde působil následujících 10 let jako lesní dělník nejprve v těžbě, po onemocnění páteře při chemickém postřiku v lesní školce.

V roce 1977 podepsal mezi prvními Chartu 77 a v roce 1978 se stal jedním ze zakládajících členů VONSu. Od té doby je vystaven nepřetržitému nátlaku StB. Pro podpis Charty 77 byl propuštěn i ze zaměstnání lesního dělníka, přestože je v částečném invalidním důchodu. Pracuje jako domácí dělník v ~~tax~~ družstvu invalidů.

V roce 1978 byl zatčen a strávil dva měsíce ve vyšetřovací vazbě pro absurdní obvinění, že jeho ovce se pásly na státním pozemku. Trestní stíhání muselo být nakonec zastaveno, protože jeho nevina byla bezezbytku prokázána. V květnu 1979 byl zatčen spolu s devíti členy VONSu a obviněn z podvracení republiky; § 98 tr.z. Po sedmiměsíční vazbě byl sice propuštěn, ale obvinění nebylo zrušeno.

L. Lis, stoupenec demokratické obrody socialismu, se po návratu z vězení znovu zapojuje do práce v Chartě 77. V roce 1980 se stává členem kolektivu mluvčích a od ledna 1982 jedním ze tří mluvčích Charty 77. V posledních měsících před zatčením se L. Lis angažoval v dialogu mezi Západem a Východem o míru a smyslu mírového hnutí s přesvědčením, že za mír jsou odpovědní všichni lidé a nemůže být trvale zajištěn bez překonání převládajícího mocenského a blokového přístupu vlád.

L. Lis zřejmě neměl být ničeho ušetřen. V létě 1982 mu neznámí vyděraři a teroristé vyhrožovali zabitím jeho dvou dětí. Pachatelé sbyli dodneška odhaleni.

5. ledna 1983 byl L. Lis na své chalupě zatčen a obviněn z tr. činu pobuřování podle § 100 tr.z. Očerstože je nemocen - trpí chorobou páteře a astmatem s kašláním krve - byla jeho vazba bezdůvodně prodlužována téměř sedm měsíců. Přitom byla několik měsíců zadržována jeho korespondence s rodinou. Lis jen za první dva měsíce vazby zhubl o 10 kg. 23. května zahájil protestní hladovku, k níž se připojila i jeho žena a někteří další občané. Zhubl o dalších 10 kg. Jeho stížností, upozornování Charty 77, podpisy tří stovek šs. občanů na dopisech poukazujících na nezákonnost jeho případu a na jeho špatný zdravotní stav, zůstaly bez odpovědi. Nakonec byla povolena aspon krátká návštěva jeho manželky.

Ve vazbě L. Lis s rozhořčením odmítl pokus StB donutit ho ke spolupráci za slib, že pak nebude souzen. Hlavní líčení v jeho věci bylo nařizováno na čtvrtek 21. července 1983 před OS v České Lípě.

Projev kardinála Františka Tomáška

na Světovém shromáždění za mír a život, proti jaderné válce 24.6.1983

Pozdravuji vás všechny jménem katolických biskupů, kapitulních vikářů, kněží, řeholních osob a věřících v Československu. Cíním tak slovy Ježíše Krista: "Pokoj vám!"

My křesťané máme lásku ke všem lidem bez výjimky. Proto zavrhuje každé zlo, které ubližuje kterémukoli člověku na světě. Proto odmítáme válku nejen nukleární, ale i každou jinou. Bůh stvořil lidstvo, aby žilo v lásce, v pokoji a štěstí. Proto také odmítáme každý utlak, materiální i duchovní, jak skupin, tak jednotlivců.

"Mír zůstává jen prázdným slovem" - napsal právě před 20 lety papež Jan XXIII. v encyklice Mír za zemi - "jestliže se nerozvíjí v takovém řádu, který je založen na pravdě, podle spravedlnosti, doplňován živou láskou a uskutečňován ve svobodě" (Pacem in Terris, č.167).

V tomto duchu pro zachování míru je především třeba předházet hrozbě

jakékoliv války, zvláště však zničující války nukleární. Je tomu podobně jako v oboru lékařské péče: důležitější než terapie je bdělá prevence. Proto je třeba připomínat:

Kdo ohrožuje pravdu v zájmu propagandy - ohrožuje mír!

Kdo ohrožuje respektování spravedlnosti, a to pro všechny obyvatele bez rozdílu - ohrožuje mír!

Kdo ohrožuje základní lidské svobody, včetně svobody náboženské - ohrožuje mír!

Kdo ohrožuje vzájemné porozumění a lásku mezi lidmi - ohrožuje mír!

Kdo ohrožuje pokoj v nitru člověka - ohrožuje mír!

Kdo ohrožuje životy dětí, které mají právo se narodit - ohrožuje mír!

Je nutné postupně likvidovat zbrojení a místo toho připravovat založení celosvětového fondu vzájemné pomoci.

Dovolu, abych v této souvislosti poukázal ještě na jeden moment, který je spjat s dějinami našeho českého národa. Je to výchova k míru. Hned na začátku našich dějin před více než tisíci lety jsme dostali vzácný vzor mírového vládce. Kníže svatý Václav, hluboce inspirovaný Kristovým evangeliem, považoval vládu za službu svému lidu. Nejenže humanizoval tehdejší tvrdou justici, ale také se zásadně vyhýbal prolévání krve na bojišti. Mírovou diplomacií zabránil střetnutí s německým vládcem. Český lid si zamiloval navždy Václava a jeho ideál - život v míru.

Václav byl modelem největšímu králi českých dějin, císaři Karlu IV. On to byl, kdo ve XIV. století činil kroky k přeměně Evropy v přátelský svaz národů. O sto let později se pokoušel také český král Jiří z Poděbrad o mírový svaz evropských království. Můžeme říci, že v naší zemi zapustil mír ~~nik~~ hluboké kořeny.

Evropu vychovalo křesťanství imperativy k člověku, lidského bratrství a míru. Podobně působily a působí i v jiných kontinentech náboženské a etické tradice vysoké urovně. Spojme se tedy k dílu, které je pro trvalý mír rozhodující: vychovat mírového člověka. V této souvislosti velmi zdůrazňuji, že nebude míru ve velkém, nebude-li v malém. To znamená: v každém společenství a v nitru každého člověka.

Děmy a pánové! Přeji Vám, abyste se z tohoto celosvětového mírového shromáždění vrátili do svých domovů s vědomím, že jste učinili důležitý krok k vytvoření bratrské rodiny národů světa.

Když odchází básník

Když odchází básník, zůstávají osamělejší nejen jeho blízcí, ale všichni, kdo se jím uměli nechat oslovit. A stejně ovšem platí: když odchází básník, zůstává s námi plněji než kdo jiný - vždyť mnohá v něm ještě ~~žije~~ a má být odhalena. O Ladislavu Dvořákovi však smíme povědět víc, podle Pascala: Nejen básník, ale celý muž. Neboť dovedl stát ve všem, i v tom, k čemu byl povolán nikoli svým nadáním, ale svou lidskou pevností, vzácnou jednotou povahy, zkušeností a poezie. Jako student i za knihkupeckým pultem, u soustruhu i jako uklízeč a také v každé jiné zkoušce "dovedl vždy znovu objevovat člověka právě tam, kde objevil, co ho chce zadupat do prachu". Jeho řečí byla poctivost a pokora. Jí se vyjadřovala v těžkých chvílích jeho oddanost nejbližším, z ní však mluví i jeho svoboda. A jestliže se jeho slovo někdy zajíklo účastnou představitivostí, údivem nad šťastnými objevy nebo úzkostí o lidskou čistotu - zavazovalo nás k ještě pevnějšímu přátelství, ještě naléhavěji nás zasáhl jeho přímý, vše přeznívající jas. S vděčností si uvědomujeme dnes i napříště, čím nás obohatil Ladislav Dvořák: básník a celý muž.

To jsou slova, která nepronel, ano, čtete správně: nepronel básníkův přítel Karel Kraus při pohřbu Ladislava Dvořáka dne 29. června 1983 v 10,30 hod. ve velké obřadní síni krematoria v Praze Strašnicích. Nepronel, protože byl násilně umlčen, stejně jako byl tak často ve svém životě umlčován básník Ladislav Dvořák, s nímž se jménem přátel přišel rozloučit.

Kdo byl autorem této inscenace, to se můžeme pouze domýšlet, jako trapný režisér a zároveň aktér zde v plné parádě působil kanovník doktor Rajmon. V posledních minutách před obřadem doslova vyhodil kněze, jenž měl na přání rodiny sloužit smuteční obřad, odsunul Karla Krause, který měl vystoupit první, a po hudebním úvodu - byla to varhanní improvizace na Dvořákovy Biblické písně - "vykonal náboženské obřady" způsobem, za nějž by se nemusel stydět placený lektor ateistického školení. Nezáčastně přečetl pouze ty nejnezbytnější formulace pohřebního obřadu, při kterém se jediným slovem nezminil o samotném Ladislavu Dvořákově, jehož měl jako (byť nehodný) služebník Kristův odevzdat Božimu milosrdenství. Odříkal Otčenáš, poděkoval jménem pozůstalých za hojnou účast a oznámil, že v neděli v 11 hodin bude u sv. Gottharda v Praze Bubenči sloužena zádušní mše svatá. Pak se vzdálil a varhany se opět bozezněly. Minuty ubíhaly, Karel Kraus tedy vystoupil, aby dal najevo, že chce promluvit. Marně. Přátelé, kteří stáli vzadu, viděli, jak kdosi vyběhl nahoru na kůr, zřejmě dal pokyn, aby varhaník nepřestával hrát. A malý interpret velikého Dvořáka poslušně hrál a hrál. Opona se zavírala a nám nezbylo než se v poslední chvíli postavit a vzdát tak příteli Ladislavu Dvořákově poctu.

V neděli v 11 hodin bylo v kostele u sv. Gottharda v Bubenči mrtvo a prázdno. Kdyby tam neviselo parte s poznámkou, že zádušní mše za Ladislava Dvořáka bude obětována tuto neděli v jedenáct, neuvěřila bych, že jsem na správné adrese. V kostele bylo asi dvacet lidí, z básnickovy rodiny a přátel nikdo. Já se nicméně rozhodla, že setrvám. Zahlcovalo mě cosi, co by se snad dalo označit jako ne-řád a ne-čistota. Stěny špinavé, na lavicích sežmoulané papíry s textem písně, která se pak nezpívala. Zpívalo se Ejhle oltář Hospodinův září, text však pro změnu k dispozici nebyl. Posléze vyšel ze sakristie sám doktor Rajmon, bez jediného ministranta, neoslovil nás biblickým pozdravením, nedal vůbec najevo, že s námi počítá a obrátil se k nám zády. Kladla jsem si otázku: Kde jsem se to octla? Je to vůbec mše svatá? Konečně se doktor Rajmon ujal slova a přečetl nedělní evangelium. Úplně však pomínil první i druhé čtení, žalm, ba i vyznání hříchů. Zato promluva byla umorná - zřejmě zlatý hřeb programu. Od autora písně Ejhle oltář P. Křížkovského, přes Alfonse Muchu a Cyrila a Metoděje ke druhé světové válce a "slovanskému vlastnictví" - zcela bezduché a bez Ducha. S vyznáním víry a s přímluvami se tento "dělník na vinici Páně" nechtějeval. Varhaník hrál Gounodovo Ave Maria, slušně. Pak přišlo proměnování - falešnost slov a gest máš sevřela srdce. Vyběhla jsem z kostela, bylo mi fyzicky zle.

A tak ani nevím, p a d l o - l i nakonec přece jen aspoň slovo o čistém člověku, básníkovi Ladislavu Dvořákově.

Doufáme, že n e p a d l o .

Marie Růt Křížková

(Poznámka pro přátele: dne 6.7. jsem tento text poslala redakci Lidové demokracie.)